

Værdighedens lys og mødet

Af Johannes Greiner

Født i 1975. Har studeret musik og eurytmi. Fra 2005 medlem af bestyrelsen for Antroposofisk Selskab i Svejs. Siden april 2018 musikansvarlig i Sektionen for talende og musiske kunstarter.

Fra "Das Goetheanum", nr. 1-2, 2020. Oversættelse Sidsel Astrup

Jeg oplever hver eneste dag vidunderlige ting. Jeg lever ikke i den bevidsthed, at verdenssituationen er en katastrofe, og at alt bliver stadig værre. Måske er jeg naiv, og måske betragter jeg ikke tingene rigtigt, men jeg har faktisk indtrykket af, at jeg er vidne til en solopgang og ikke, at solen går ned.

Et område, hvor jeg ser det nye lys komme, er dér, hvor der finder et møde sted. Der iagttager jeg, at det, der kan blive til den nye forbindelse med det guddommelige, stadig bedre kan finde sted: Når to eller flere mennesker møder hinanden, kan der opstå noget som et beskyttet rum imellem dem, som om der pludseligt er et tempel eller en katedral omkring dem, og der danner sig et indre rum, hvor det, der værdigt lyder fra den ene til den anden, bæres og beskyttes. Jeg forestiller mig, at der findes væsener – vi kan kalde dem englevæsener – som venter på disse øjeblikke. Når to mennesker gerne vil møde hinanden på en sådan måde, at de sammen indstiller sig på noget gavnligt, noget, der kan føre hen mod lyset, så kommer disse væsener ganske hurtigt til stede og danner en beskyttelse af lys omkring. Det kendte jeg tidligere kun, når jeg var forelsket. Det har man måske allerede kendt i århundreder i forbindelse med forelskelse. En sådan pludselig, tydelig tilstedeværelse af engle kan i dag finde sted i en spontan samtale i S-toget.

Forgylt verden

I det øjeblik, hvor dette rum blandt mennesker opstår – det går lettest, når man er to, noget vanskeligere i en gruppe – kan man føle noget ligesom tilstedeværelsen af en anden og bedre verden. Under mødet synes verden at være forgyldt. I forbindelse hermed har jeg også ofte indtrykket af, at det ikke længere spiller nogen rolle med "elektrosmog" og LED-lys, som jeg ellers ofte fornemmer som ødelæggende for vores dybere skuen og evne til tænkning. Der er ikke noget skadeligt, som kan gøre os noget – der er en anden og bedre virkelighed til stede.

Jeg har indtryk af, at disse muligheder – i forbindelse med et intenst møde at hente en højere verden ind i hverdagen – er tiltagende. Det synes, som om der er væsener, der er utrolig hjælpsomme i det øjeblik, hvor mennesker vil møde hinanden i værdighedens tegn, og som vil hjælpe med, at det sociale rum, der dannes, bliver beskyttet, ja, at det i en dybere betydning bliver helliggjort.

Vi kan i den forbindelse tænke på Rudolf Steiners berømte foredrag: Hvad udvirker englen i vort astrallegeme?" – "Al fri religiøsitet, der vil udvikle sig i menneskeheden fremtid, vil bygge på, at Guds udtrykte billede i hvert eneste menneske virkelig bliver anerkendt i umiddelbar livspraksis og ikke blot teoretisk. Da ..... bliver ethvert menneskes møde med et hvilket som helst andet menneske på forhånd en

religiøs handling, et sakramente, og ingen vil have behov for at opretholde det religiøse liv ved hjælp af en særlig kirkelig retning, der i ydre former viser sig på det fysiske plan. Hvis kirken forstår sig selv rigtigt, kan den nemlig kun have den ene hensigt, nemlig at gøre sig selv overflødig på det fysiske plan ved at hele livet bliver til udtryk for det oversanselige."¹

Man kunne også sige: I den verden, hvor vi lever, findes der en anden og bedre verden, men den kommer man ikke så let ind i alene – højst i særlig gode meditationsøjeblikke eller ved intense kunst- eller naturoplevelser. Den nemmeste port at komme ind igennem er "mødet". Det møde, der søges i bevidstheden om ens egne og det andet menneskes værdighed, forekommer mig at være den port til den åndelige verden, som nemmest lader sig åbne.

At være værdig

Ved indgangen til de hellige haller finder man i forskellige beretninger den følgende sentens: "Kun den, som er værdig, må træde ind." Det gælder om at forstå den rigtige mening. At være værdig betyder ikke at være en artig elev, som laver sine lektier og så videre. Det ser den åndelige verden ikke på – så vidt jeg forstår. Det vises meget smukt i lignelsen om den fortabte søn i det 15. kapitel i Lucas-evangeliet. Deroppe interesserer de sig for, hvad vi bringer med os. Hvad kunne vi gennemtrænge med kærlighed og bevidsthed? De interesserer sig for, hvor meget vi har elsket, hvor meget vi har forvandlet i os selv. Dette at være værdig betyder ikke, at man er perfekt. Det betyder, at man søger værdigheden. Og den søger man ofte allermost, når man har gjort et eller andet helt tåbeligt og føler sig rigtig beskiddt; så søger man allermost efter værdigheden og kommer måske bedst gennem porten.

I forbindelse med værdighed har jeg følgende billede: Vi forestiller os, at ethvert menneske går igennem verden med et lys i hånden. Spørgsmålet om værdighed er: Hvad kan jeg gøre for, at mit lille lys ikke går ud? Hvornår lyser det mere og hvornår mindre? Hvordan blaffer det, når jeg gør det ene eller noget andet. Hvor finder jeg det sted, hvor man igen kan tænde det? Det drejer sig om at lære de vigtige forståelsesmomenter at kende og øve sig videre, men ikke om at bevare noget. Muligvis må man også tabe lyset af syne, for at det kan blive fundet mere bevidst. Man kan forestille sig

hele menneskeheden. Hvert eneste menneske går hele livet igennem med et lys. Der er mange, som ikke ved, at de har et lys, og som tænker, at de kun er mørke. De gør alt muligt møg. Til dem må man sige: Jeg ser et lys i dig! Læg mærke til det! Så vil de måske vågne op og muligvis forholde sig anderledes.

At være "værdig" drejer sig altså ikke om, at man allerede er det, men at man prøver på at blive det. Hvis man opfatter det på denne måde, kan man sige: Disse rum – jeg vil kalde dem "sociale tempelrum" – åbner sig ved, at man mødes - og man har lov til at træde ind i dem, når man søger efter "værdigheden." Det vil sige, når jeg stræber efter det højere, det helbredende, det, der gennemlyser mig, i den anden og med den anden. Det nytter ikke noget med legitimation, medlemskab eller et økonomisk bidrag – det hele afhænger af den indre holdning.

Den underfulde kraft ved at lytte til andre

Det er mit indtryk, at meget af det, der skæbnemæssigt tynger mennesket, kan helbredes, hvis det bliver set. Jeg tror, at grunden til, at den terapeutiske virkning forstærkes år efter år, skyldes, at man betragter noget og ikke ignorerer det. Allerede den omstændighed, at der er nogen, som lytter til, hvad der ligger mig på hjerte, gør det muligt, at dette hjerteanliggende lige som et frø, der er lagt i god jord, kan udvikle de første grønne spirer og en beskyttende omhylning. Den underfulde kraft ved at lytte til et andet menneske med virkelig hjertelig deltagelse betyder og hjælper stadig mere. Det næste skridt i forbindelse med at lytte til, hvad et andet menneske fortæller, kan være, at man bevidner og bekræfter det. Når vi sætter ord på det, vi iagttager som værdighed og noget værdifuldt hos det andet menneske, styrker vi de hjælpende kræfter, som kan fornemmes i dette møde.

For mig er en del af dette tema, at man mange steder er vågnet op, hvad angår mobning. At der stadig foregår meget uretfærdigt og uværdigt blandt os mennesker, viser sig nu særlig tydeligt som skyggedannelser, da der også ville være mulighed for et stærkere lys. Mange børn har en medfødt sans for, om de bliver taget alvorligt og betragtet med værdighed. Hvis de med hensyn til dette bliver skuffet, så kan de trække det mest værdifulde i sig tilbage. Netop de mest sensible inden for dette område kan så gennem skuffelser anrette de største sociale overtrædelser og krænkelser i deres omgivelser.

I parentes bemærket kan det for den egne værdighed opleves sårende, når forældrene for eksempel synes, at en mobiltelefon er vigtigere end den direkte kontakt med deres eget barn. Gennem den i de senere år nærmest epidemisk udbredte forskydning af den direkte menneskelige kontakt til en gennem maskiner medieret kontakt, er hele generationer blevet kvæstet med hensyn til deres menneskelige værdighed. Illusionen om, at man gennem et eller andet apparat skulle kunne finde frem til det andet menneske, hører til skyggesiderne, eller rettere til den store afledning,

der lader os sove fra det, der nu til dags virkelig er vigtigt. Forandringen i vores måde at mødes på og åndelige væsens øgede beredskab til hjælp og i værdighedens tegn beskytte og fremme møder og derved skænke mennesket en oplevelse af en fremtidig og bedre verden, forekommer mig at være forbundet med det, Rudolf Steiner kalder Kristi virke i den æteriske verden, som han forudsagde ville finde sted fra det tredje årti i det 20. århundrede. Dette Kristi nye virke i den æteriske sfære er sidenhen blevet bevidnet af mange mennesker.²

Vor fremtid

Da den æteriske verden er det levendes og livskrafternes verden, tilhører den ikke den enkelte; den er mellemrummenes og tidsprocessernes verden, en verden af liv og livets forsvinden. Vi erfarer den først og fremmest imellem os. Man kan ikke have noget monopol på æterverdenen. I æterisk henseende vedrører vi alle andre og hænger alle sammen med hinanden. I denne æteriske verden "imellem" os, der åbner sig gennem den sociale kontakt, kan jeg ane Kristus, det store solvæsen, som ifølge Rudolf Steiner har levet sammen med jorden i 2000 år.³ For mit indre øje ser jeg, hvordan det bygger på en fremtidig verden. I den tilsyneladende kolde verden, fyldt med maskiner og rystet af katastrofer, lever fremtiden allerede som en gylden hemmelighed. I denne anden og bedre verden, der forbereder fremtiden, kan vi træde ind i gennem "mødet." Man kan så at sige allerede ane noget af det, der engang vil blive til "det himmelske Jerusalem" (sådan kaldes det i Apokalypsen) eller "Jupitertilstanden."⁴

Vi er også med til at bygge, når vi er flittige til at benytte indgangene og opholde os i denne anden verden. Det er ikke sådan, at fremtiden bare kommer pludseligt på et eller andet tidspunkt – den er allerede inde i det, der er nu. I dette "nu" findes der allerede en anden verden: "Der findes en anden verden. Men den er i denne,"⁵ siger Paul Eluard. Komponenterne til den fremtidige verden bliver allerede nu samlet, formet og grupperet.

Der er meget forfærdeligt i den nuværende verden. Men denne gyldne, æteriske indre verden er der også. I den ligger vores fremtid. At bidrage til dens videre udformning forekommer mig at være den mest værdifulde opgave, man i dag kan stille sig.

Fremtiden ligger i vores hånd. Vores vigtigste hjælper er Soländen, som forbinder alt værdifuldt og brugbart og bærer det ind i fremtiden.

Noter: 1) Citat fra: Rudolf Steiner: Hvad udvirker englen i vort astrallegeme? – Antroposofisk Forlag. Oversat fra GA 182 2) Se bl.a.: Rudolf Steiner: Kristi genkomst i det eteriske.- Forlaget Jupiter. Oversat fra GA 204. 3) Se bl.a. Rudolf Steiner: Matthæusevangeliet. Jupiter Forlag. Oversat fra GA 112. 4) Rudolf Steiner: Videnskaben om det skjulte – Antroposofisk Forlag. Oversat fra GA 13. 5) Dalai Lama, citat.